

SLOVAN.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 24. julija.

1884.

Vsebina: Aleksander Sergêjevič Púškin. — Politično licemerstvo. — Splošno slovensko politično društvo. — Slovenske slike. — Branko Radičević. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Ilustracija: Ruska kmečka hiša.

Aleksander Sergêjevič Púškin.

Spisal dr. Fran Celestin.

U v o d.

(Dalje.)

Evropa je sicer prehitela Rusijo v omiki, zato pa ta ne ve za slabe strani civilizacije in sprejemlje od nje samo to, kar je dobro, škodljivega pa ne dopušča — cenzura.

Glede notranjih stvari skrbi vlada samo za narodno blaginjo. Njej je to lahko, ker njena oblast ni razdeljena in med stanovni ni borbe: med vsemi je jedna, vse razvijajoča sila. Če pa vendar ni vse dovršeno, krive so človeške slabosti in grdobe, ne pa zakoni ali ustanove.

Ta „zistem“ so radi videli v Evropi samo največji reakcionarci: on je gotovo mnogo pripomogel, da je bila krimska vojska tako popularna v Evropi. V Rusiji pa je deloval še bolj škodljivo, ker je brezpogojno branil vse, kar je bilo, in ni dopuščal nobene premene, ki bi bila dala narodu kaj več samouprave. Zato se je moralo pomnožiti že tako preštevilno uradništvo, katerega ni bilo mogoče nadzorovati in se je lahko kvarilo.

Vojaštvo je imelo v „zistemu“ prvo mesto: njemu so bile odprte vse službe celo v „presvetem sinodu“. Na vseučiliščih so bili od l. 1835. večkrat „popečitelji (kuratorji)“ vojaki, število dijakov pa je bilo omejeno na 300 v vsakem. Samo gimnazije je postavila reforma grofa Uvárova l. 1828. na bolje, ker je postavila klasične jezike in matematiko za osnovo. Gimnaziji so lepo napredovali do l. 1849., ko so bili razdeljeni na dvojce tako, da so v enem oddelu klasični jeziki ostali glavni predmet (od IV. razreda), v drugem pa so jih zamenili: poznavanje zakonov in ruski jezik. Bil je to težek udarec gimnazijem.

Vse to se je naredilo v strahu pred tedanjimi dogodki v Evropi. Ves gimnazijski odgoj je imel biti po mogočnosti praktičen brez vseh teorij na pr. v „zakonovedenji“, katere so bile naravnost prepovedane.

Leta 1851. so pehnili malo da ne iz vseh gimnazij grški jezik ter uveli namesto njega prirodoznanstvo v vse razrede, a leta 1852. so bile odstranjene mnoge ustanove glede mirovine vseučilišnih in gimnazijskih profesorjev itd. Že prej pa so bile vse šole postavljene pod policijski nadzor.

Vsi ti veliki grehi proti znanosti in pametnemu odgoju so imeli skoro žalostne nasledke, ki jih nosi Rusija do sedaj. Polovičarsko znanje, ošabnost, pre-

ziranje avtoritetov, nesposobnost za logično mišljenje, vse to se je hitro širilo in mnogo zakrivilo, da se je razvil — nihilizem.

Načelo neomejene vladne oblasti je gospodovalo tudi glede cerkve, katera je od Petra Velikega in zadnjega patrijarha popolnoma podvržena državi ter se v XVIII. stoletju malokedaj čuje kak glas za večjo samostalnost — zastonj. Za Aleksandra I. je bilo nekaj več blagosti tako, da so se mogla širiti biblijska društva (kakor se morejo sedaj), masonske lože ter je pojenjalo preganjanje razkolnikov (kakor za sedanjega carja). Ali Nikoláj je koj prepovedal biblijska društva, masonske lože in je zopet začel preganjati razkolnike. V rusko-poljskih gubernijah, kjer je narod čisto ruski, vrnili so se unijati v pravoslavje, v vero svojih dedov.

Notranje cerkveno življenje je ostalo brez prave moči. Duhovščina je bila nadalje popolnoma brezpravna proti višjemu svojemu pastirju, ki je pa večkrat in rad služil upravnopolicijskim namenom tako, da je duhovščina bila še dalje čisto posebna kasta, oddeljena od društva, katero je bilo tudi samo temu krivo, ker ni umelo ceniti njene važne naloge.

Robstvo kmetov ni bilo olajšano, ampak celo postreženo: samo je bilo prepovedano prodajati očetu — kmetu od njegove rodovine preč, dalje je bilo dopuščeno (l. 1842.) graščakom, dajati kmetom zemljo za nêko plačo (obrók) in da so smeli kmetje sploh kupovati in pridobivati si ležeča posestva za — svoj denar in z dopuščenjem graščakovim. Kmetje seveda niso bili s svojim stanjem vedno zadovoljni. Ali vsak najmanjši izraz nezadovoljnosti je bil zatrt z največjo ostrostjo — časi tudi tam, kjer ga celo ni bilo, samo da si je brezvesten uradnik zaslužil dnevnice, nagrade itd. Veliko breme kmetu je bil „odkup žganja“, to je dac so jemali v najem odkupniki (odkupščiki) tako, da so oni in država imeli tem več dohodka, čim bolj se je pijančevalo, to je čim bolj se je kvaril narod.

Narodna večina pa je bila vendar zadovoljna z zistemom: ugajala je velikost in upliv Rusije v Evropi in

šovinizem je bujno cvel, četudi je bila Rusija veliko bolj, kot sedaj, duhovno in gospodarsko odvisna od Evrope.

Proti kraju svojega življenja je sicer spoznaval Nikola j vedno bolj jasno pokvarjenost uradništva. Ali mali poskusi za zboljšanje niso opravili ničesar, večjih pa ni hotel, ker bi si bil moral vzeti društvo na pomoč, kar se pa ni strinjalo z „sistemom“.

Vrhu tega je bila tajna policija dosegla tako moč, da se resno o reformah še misliti ni moglo. Zanimivo je pa, da je ta „tajni oddelek“ državne modrosti bil najbolj napolnjen z — Nemci.

Iz vsega tega vidimo lahko, da literatura ni mogla biti svobodna. Javno mnenje, ki se je bilo začelo razvijati za Aleksandra I., globoko je palo po 14. decembru. Soditi vladna dela je bilo strogo prepovedano. Literatura

je morala molčati o najvažnejših vprašanjih, o katerih je bila začela govoriti že za Aleksandra I. Najboljši njeni zastopniki so se morali posvetiti — nekaj tudi nehote — čisti umetnosti, abstraktni filozofiji in morali. Pravega časnikarstva ni bilo.

Oni redki možje, ki se niso dali uplašiti „zistemu“ od vsakega literarnega delovanja, morali so si z osvajanjem evropske omike in znanosti osebno in v literaturi pridobiti večjo samostalnost, sposobnost za kritično mišljenje, da tako prebude samospoznanje. Ravno za to samostalnostjo, za kritično mislijo teži napredna literatura, kraj katere pa je konservativna; glavni zastopniki njeni pa so v tej dobi V. Žukóvskij in A. Púškin (1799—1837). (Konec uvoda.)

Politično licemerstvo.

Kdor ne pozna lepe basni o ježi in lisici? — Jež, mraza se tresoč, pride v brlog lisice in ta čuteč usmiljenje proti njemu sprejme ga na prošnjo njegovo vanj ter mu odmeri v stanovanje pohleven kotiček. Komaj pa se jež ogreje v prijazni duplji, postane prevzetan, začenja s svojimi iglami zbadati gostoljubno svojo gospodinjo, katera se mu umika in umika, dokler naposled ne zapusti brloga in ne prepusti gospodarstva v njem nehvaležnemu pritepencu.

Kdo pa se te basni ne bode tudi domislil, ako količkaj preišlja o političnih naših razmerah; ako od dne do dne vidi, kako se oni, katere smo gostoljubno sprejeli med se, brezozirno in oholo vedejo v lastnem našem domu ter nam v jednomer dajo čutiti, da smo mi prvotni prebivalci zato tu, da služimo in se pokoravamo njim, priseljencem? Koga ne bode zgrabila sveta jeza, ako opazuje, kako si ti priseljenci prizadevajo, da bi nam izpulili pozicijo za pozicijo iz naših rok in kako se nam, kedar se jim to posreči, potem škodoželjno rogajo in posmehujejo; kako nadalje na vsaki tako pridobljeni poziciji vedo najti ono pogubonosno točko, s katero mislijo, da se jim bode posrečilo narodnost našo dvigniti iz njene osi?

S tem večjo britkostjo pa se mora vsakemu mislečemu rodoljubu napolniti srce, ako vidi, da se nahajajo celo med nami taki neznačajni ljudje, kateri, zatajivši svoj rod in sladki svoj materin glas, z brezozirnim, sebičnim tujcem divjajo proti lastnemu svojemu domu, proti krvnemu svojemu rodu. Tolaži ga pri tem le ta jedina misel, da so izdajalci, transfugae, bili odkar stoji svet in da jih, ker je ljudi, ki nimajo nikake moralne zavesti in so srca njihova zaprta vsem uzvišenejšim čutilom, tudi nikdar in pri nobenem narodu nedostajalo ne bode. Tolaži ga nadalje tudi zavest, da je narod naš politično že tako zrel in probujen, da ga sirenski glasovi političnih sebičnjakov ne morejo več spraviti z gladke poti poštenega, odkritega, pametnega, za bodočnost Slovanstva skrbečega delovanja, v temne valove politične nezavednosti, med Scilo in Karibdo narodne smrti. „Po njihovih delih jih boste spoznali“, te besede svetega pisma so vsakemu

Slovincu v srci in na jeziku, kedar mu narodni odpadniki v „Kmetsem Prijatelji“, ali še celo v kakem nemškem listu skušajo dokazati, da se ima le od njih nadejati vsega dobrega.

Poslednje dni pa so se tem odkritim sovražnikom našega narodnega prizadevanja, tem oznanjevalcem krivega nauka, da moramo mi Slovenci v lastnem svojem domu biti le vedno sluge tujemu življu, pridružili tudi še drugi, ki so nevarnejši od prvih zaradi tega, ker svoje politične propovedi začenjajo s tem, da na vsa usta podarjajo v malenkostnih zadevah narodno naše stalšče, in da pravi svoj namen prikrivajo s plaščem gorečega rodoljubja. „Mi Slovenci ne smemo imeti narodnega ponosa,“ pisali so pred kratkem in v polni doslednosti tega napadajo sedaj v „neodvisnem“ svojem glasilu društvo „Ljubljanski Sokol“, ker se je drznilo v nedeljo dne 13. t. m. vrniti v mesto skozi „Zvezdo“, tedaj mimo kazinskega vrta. Za Boga! kaj smo res že tako daleč prišli v dobi sporazuma, da nas bodo iz lastne naše hiše metali? Kaj se res bližamo onemu času, ko se bode narodnim društvom ljubljanskim in naposled morebiti celo vsem „prononciranim“ narodnjakom predpisavalo, po katerih ulicah bele Ljubljane — tega našega središča in ponosa — smejo hoditi in po katerih ne? Ali se nam bode celo prepovedavalo „spravljivim“ ljubljanskim nemčurjem na ljubo, da po nekaterih ljubljanskih ulicah, posebno v obližji kazine, ne smemo slovenski govoriti? — Res, po tem, kar smo brali poslednje dni v glasilu „višje elastičnosti“, ne bi nas kaj takega posebno iznenadilo.

Tudi tega, da je občinstvo, ki je na vsem povratku spremljevalo „Sokole“, razodevalo svojo naklonjenost do društva z živahnimi „živio“ klici, ne more odpustiti list reševalcev domovine. Ne obrača pa se proti občinstvu, temveč proti društvu samemu, očitajoč mu povsema krivično, da so člani njegovi prouzročili „grozni“ ta škandal. Ko da bi bilo kaj tako neodpustnega, ako bi bilo društvo „Sokol“ vračajoč se s patrijotske slavnosti svojemu navdušenju dalo odduška z „živio“ klici pred onim vrtom, kjer se je komaj teden prej vršila narodni naš

čut globoko žaleča veselica na korist onemu velikonemškemu šolskemu društvu, katero ima vse namene prej, nego buditi ljubezen do avstrijske domovine in njenega vladarja! In vender tedaj „Ljubljanski List“ ni imel grajalne besede za izzivajočo ono veselico; pač pa ves srd strupenegega svojega žolča izliva — kakor že prej omenjeno — čisto po krivici nad „Ljubljanskim Sokolom“.

Res studiti se mora vsakemu, kedor je bral nekvalifikovane te napade na zaslužno slovensko društvo; studiti, ker jih je bral v slovenskem glasilu sedanje vlade, katera vedno poudarja, da hoče biti pravična vsem na-

rodom in državljanom, pa vender dopušča, da netaktno uredništvo njenega glasila z navajanjem izmišljenih, neresničnih podatkov ščuje proti narodnemu društvu, katero je zaradi svojega delovanja priljubljeno in spoštovano pri vseh prebivalcih dežele.

Nam je v zadovoljstvo le to, da je moralo to uredništvo iz ust mestnega župana prejeti pouk o neutemeljenosti vseh svojih očitaj. Sedaj bode slovenski svet vsaj vedel, kako si ima tolmačiti vsa rodoljubna zatrjevanja „Ljubljanskega Lista“. Zmatral jih bode za to, kar so, namreč za — politično licemerstvo. S.

Splošno slovensko politično društvo.

V številki 165. „Slovenskega Naroda“ sem namreč bral času primeren članek s šifro „S.“, kjer je govor o tem, naj bi se napravilo občaslovensko društvo za brambo narodnih pravic. Ta misel je tako dobra, da bi jo morali imeti vedno pred očmi. Pri nas se „narodno dela“ največ z veselico mi. Ne pravim, da niso tudi te mnogo pripomogle, da se je narod vzbudil. Vender pa je to le nekako manevrovanje v mirnih časih; z lepimi manevri pa vojska ni še dobljena, za to je treba resnega boja, in to je v našem položaji predlog pisatelja „S.“ Ko bi se Nemcem državljanske pravice toliko kratile, kakor nam Slovencem, oni bi deželni in državni zbor, vlado in državno sodišče obsipali z neštevilnimi pritožbami. Celó v Nemčijo in druge tuje države bi pošiljali svoje klice na pomoč. Ali pe tudi mi tako delamo?

Seveda nam uspeh še ni zagotovljen, če se prav pritožimo, to nas uči izkušnja. Avstrija je še zmirom z večine birokratska država: izjavam uradov in šolskih oblasti se več veljave daje, nego prošnjam in pritožbam ljudstva. „Državno sodišče“ pa nima eksekutivne moči. Ono samo izreče: to je pravica, to je krivica; pravici pomagati do veljave pa nima moči. Hudo bi jih zadeli, ko bi poslanec mogli ministre posaditi na zatožno klop. Ministri imajo čuvati to, da se postave izpolnujejo, in ako tega ne store, so kazni vredni. Ali se bode pa v sedanjih razmerah našla večina, katera bi hotela to storiti? Kaj takega še misliti ni.

Vender pa sem za predlog gosp. „S.“ in sicer zaradi resničnega pregovora „Kdor trka, temu se odpre“, in „gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo.“ Če ne odjenjamo s svojimi pritožbami v deželnih zborih, v državnem zboru, pri vladi in pri državnem sodišči, bodo se naposled vender naveličali in nam odjenjali.

Mi potrebujemo res nekako „narodno advokaturó“, katera bi se pečala samo z brambo naših narodnih pravic. Morda bi se dalo štajarsko „Slovensko društvo“ tako spremeniti, da bi se raztegnilo čez te dežele: Štajarsko, Kranjsko, Koroško, Istro, Trst in Goriško? (Po naših mislih bi moralo splošno politično društvo svoj sedež imeti v Ljubljani. Opomnja uredništva.) Kakih 2000 do 3000 zavednih in iskrenih Slovencev se bode menda našlo, ki bodo imeli volje, pristopiti kot udje in plačevati 2 gld. letnega doneska. Tako bi se nabralo 4000 do

6000 gld. na leto, s katerimi si bode društvo lahko najelo lastnega advokata, ki bode delal za društvene namene. (Gospod pisatelj ceni previsoko denarno zmožnost in požrtvovalnost našega naroda. V obeh bi se dalo govoriti obširnejše in upamo, da nam bode še prilike za to. Sicer bi pa društvo ne potrebovalo tako velikih denarnih sredstev, niti svojega posebnega plačanega odvetnika; kajti smo prepričani, da bi se našlo pravnikov, kateri bi prav radi svoj prosti čas in svoje vednosti darovali tako važni stvari. Opomnja uredništva.) Kar bi društvu denarja ostajalo, porabljal bi se za letna poročila (kaj je društvo v preteku leta vse storilo in kaj doseglo itd.), katera naj bi se dopošiljala vsem udom. Če mogoče, izdala bi se še kaka politična brošurica.

Delovanje takega društva gotovo ne bode brez uspeha. Če prav v vsakem slučaju ne zmaga, bode pa gotovo tudi dostikrat zmagalo. Ie pomislimo, koliko je reklamacij ob volitvah! Kjer trpimo krivico po nevednosti ali zlovoljnosti kakega župana ali kakega manjšega uradnika, tam bi se društvo z večine borilo zmagonosno! Veliko je pa tudi vreden „strah“, kateri bodo dobili dotični zlovoljniki, ko jim bode „narodni advokat“ povsodi stopal na pete! Toliko skrbnejše se bodo varovali vsake nepostavnosti, in to je nam veliko vredno. Sicer so pa šolske razmere na Koroškem tako očitno nepostavne, da je upati, da bode narodna advokatura tudi na tem polji dosegla marsikatero zmago. Pozdravljam torej ta predlog prav iskreno, in želim le to, naj bi postal skoro kri in meso! (Že leta 1881. se je delovalo v Ljubljani na to, da bi se bilo ustanovilo splošno slovensko politično društvo. Pravila so bila že izdelana in „Slovenski Narod“ je prinesel v svoji številki dne 27. novembra 1881. dva uvodna članka iz peres pisateljev —r.— in —r., v katerih je priporočal o novem letu 1882. shod domoljubov iz vseh slovenskih pokrajin v Ljubljani. Žal! da se takrat znamenita ta ideja vsled protivja onih oseb, ki so najboljše poklicane bile, da bi jo pospeševali, ni izvela. Veseli nas tedaj tem bolje, da jo sedaj poudarja zopet tako izkušen in odličen domoljub, kakor je pisatelj „S.“ Mi za se moremo zagotoviti, da je sedaj stvar vsekakor v takih rokah, da se bode splošno slovensko politično društvo z novim letom 1885. prav gotovo ustanovilo. Opomnja uredništva.)

Slovenske slike.

Opisuje Prostoslav Kretanov.

V. Trentarska dolina.

V severoiztočnem kotu dežele goriške, nedaleč za kranjsko mejo, ob zapadnem pobočji Triglava, vije se med strmim, v nebo kipečim gorovjem tesna, samotna, divjeromantična dolina, Trenta imenovana. Na severnem konci doline se dviguje mogočni Travnik, izpod katerega izvira bodra Soča. Od Travnika proti jugovzhodu se vrsté v polukrožni, na jug tekoči, z globokimi zarezi pretrgani potezi: Mojstravka, Prisenek, Razor, Pihalec, Triglav, Kanjevec, Vršac, Lôpe, Čisti Vrh, Velika in Mala Tičarica; in na zapadni strani Trente, od Travnika naprej, proti jugu in večeru so razvrsteni: Jalovec, Veliki in Mali Ozebnik, Pelec, Jelenjak, St. Mihelovec, Grintovec, Srebrnjak, Plešivec, Verebica itd. . .

in z nekoliko nagnenim vrhom; na levo zadaj proti vzhodu stoji mogočni, gotski cerkvi podobni Rázor s svojo vitko, stolpičasto nagromadeno, nebotično piramido; in na desno se vzpenja v podnebje skalovita, s pritličnim borovjem obrastena Mojstrovka, ob kateri te vijugasta, s kamenjem in grčavimi koreninami prekrizana steza v raznih ovinkih po dveurni hoji, privede gori na jasno, čez 1600 metrov visoko Vršičevo sedlo. Tu se ti odpre razgled v „goriško Švico“, v divno Trentarsko dolino, razgrebajočo se globoko pod teboj v zavetje visokih, veličastno po konci stoječih gôr, katerih goli, skaloviti, rogljasti grebeni so razvrsteni v nepreglednem okrožji, kakor razvaline pravečnih gigantskih zgradeb. . .

Ruska kmečka hiša.

V Trento so trije uhodi: od iztočne strani ob Triglavu čez sedlo Luknjo, od severja iz Kranjske Gore skoz piščeniško sotesko ob Prisenku preko Vršičevega sedla in od večerne plati sem od Bolca, po desnem Sočinem obrežji. Najkrajša pot v Trento je iz Kranjske Gore, koder se hodi štiri ure. Na južni strani tega gorenjskega sela se odpira oska dolina, po kateri šumi bistra Piščenica. Ob tej po kameniti strugi tekoči rečici se gre kako uro po grčavi, z bodečim prodom posuti stezi po ravnem desnem bregu; potem se pot zasuče preko brvi na levo piščeniško obrežje, po samotni trati navzgor skoz tihotno, s temnim smrečjem pomešano bukovje. Tu na jugu štrli pred teboj smelo in veličastno v zrak, neposredno kvišku iz zelene dolinske globine, široka gola pečina Prisenkova z razoranimi ščrbinstimi stenami

Onstran Vršičevega sedla se spušča steza polagoma zopet navzdol, s prva po široki, z razruščenim skalovjem nasuti krnici, skoz mračni, po prisojnim obronku se razprostirajoči gozd, vedno nižje doli po kamenitih, tu in tam jako oskih, strmih in nevarnih robih, vijočih se ob drzovito črez stezo visečih pečinah, nad brezdanjimi razsélinami, po katerih navzdol šumé peneči lijaki. In čem globlje prideš, tem bujneje se razgrinja pred teboj divjeromantični planinski raj. Na desni strani, sem doli iz tesnega, cerkvi jednakega dolinskega zakotja prodira si bistra, sinjezelena Soča tir med sivimi, z hribov navaljenimi pečinami, mimo temnega, po strmem obrežji rastočega smrečja; spredaj se razteza široka, v raznovrstne sklade predeljena gromada mogočne gore in tja doli na levo, proti jugu se ti odpira globoka, čarobno slikovita

perspektiva med gorostasnimi, na desno in levo smelo razpostavljenimi planinskimi kulisami. . .

Po jednournem težavnem lazenji navzdol dospeješ doli na obrežje šumeče Soče, katera kake pol ure višje gore proti zapadu, izvira izpod Travnika in sicer iz majhnega, v hribovem vznožji stoječega tomunca. Prav pri svojem izvoru se ta rečica imenuje Šnita; po združenji sè Zapotoško Vodo, ob stezi čez Vršičevo sedlo pa ji pravijo Trenta, in še le pri izlivu Zadnjice, pritekajoče uro nižje za trentarsko cerkvijo izpod Triglava, zadobi ime Soča. Spočetkoma, od izvora navzdol je Soča mal nezaten potok, tekoč v tesni kameniti strugi po samotni soteski; obrežje ji je strmo, tu in tam le za nekoliko metrov široko: na obeh straneh neposredno navzgor se dvigajo ob njem navpično po konci štrleče, nedogledno visoke gorske stene, ob katerih nizdolu švigajo šumeči slapi. Polagoma pa se gorovje nekoliko razmakne in skalovite podánke mu objemajo zeleni, z bukovjem in smrečjem

obrasteni ter s tratami pregrnjeni holmi; z dolino vred razširja se tudi Sočina struga in obrežje se ji znižuje in razplošča. . .

Nedaleč ob izlivu Zapotoške Vode v Trento (Sočo), kake pol ure nad cerkvijo prikažejo se tu pa tam posamične hiše, zidane iz sivega kamenja in pokrite s črnimi zakajenimi deskami. Tik hiše stoje borni ovčji hlevi in okrog prodnatih njiv, po katerih Trentarji sade svoje „čompe“ (krompir), vzgrajeni so niski, s protjem prepleteni ploti. Po vsej dolini, ki se vleče v obliki podolga stega loka med gorami kake tri ure hoda, raztresenih je okolo šestdeset hiš; največja njih skupina je vas Log ob izlivu Zadnjice, kjer je trentarska dolina najbolj široka.

Čez pol ure hoda od prelaza iz Kranjske Gore v trentarsko dolino, pripelje te oska, preko raznih brvi nad Sočo sem ter tja tekoča steza doli k cerkvi, dvigajoči se ondu na zeleni trati ob zapadnem gorskem vznožji.

(Konec prihodnjic.)

Branko Radičević.

(Dalje in konec.)

Branko Radičević se je seznanil, ko je bil na Dunaji, z Vukom in Daničićem. To znanje je imelo velik upliv na razvijanje velikega pojetiškega daru našega Branka. (Srbi rabijo samo krstno ime, kader govore o svojih velikih možeh.) Karadžić in Daničić sta priborila narodnemu srbskemu jeziku veljavo v slovstvu, ali Radičević je ta moderni pisni jezik res uvel v slovstvo, zlasti v lirsko pesništvo, ko mu je ta narodni jezik bil jedini narodni nagib pesniškim njegovim delom. Ti trije možje so tedaj reformatorji in osnovatelji modernega srbskega slovsta. Branko je zapustil samo jeden zvezek pesmi, ali te imajo Srbi za najboljše v srbskem jeziku in od njih že imamo več izdaj. On je gotovo pesnik, ki ga Srbi največ in najrajši bero. On je povzdignil narodno mišljenje, vzevši si narodne balade za vzgled in zavrgši napačni klasični zlog, ki se je ukoreninil v srbskem slovstvu. Njegove pesmi so z večine lirske, ali med njegovimi deli se nahaja tudi nekoliko različnih malih epov. Njegova največja srčna želja je bila, obiskati Kosovo Polje, tisto nesrečno bojišče, kjer je 15. junija 1389. palo srbsko carstvo. Večkrat je pravil: „Rad bi spisal ep, ali ne prej, predno ne vidim Kosovega Polja; naš srbski ep mora postati takšen, kakeršnega imajo Grki, vsi naši običaji itd. se morajo vanj uplesti.“ Ali Branko je umrl in ni mogel izvesti svojega naklepa.

Najboljša Brankovih pesmi je njegov: „Dž a č k i r a s t a n a k,“ slovo dijaka, kateri ima v sebi največjih pojetskih lepot in v katerem nam opisuje na prijeten način življenje in tovaršijo dijaka. Ni ga Srba, kateri ne bi znal te pesmi na pamet. Dasi ni v svojih pesmih unemal svojih rojakov, da bi se otresli tujega jarma, vendar je izbiral, kakor je Arndt navduševal svoje Germane za neodvisnost domovine, Radičević svojim pesmim tudi takšne predmete, kakor „Hajduka“ iz dobe turškega nasilstva; in v pesmi „Slovo dijaka“ je izrekel misel o združenji vseh Srbov v času, ko še ni nobeden

človek na to mislil, da bi jo zagovarjal v slovstvu. Radičević je bil prijazen, dobrosrčen in skromen. Življenje tega delavnega dijaka in pesnika, od katerega je narod veliko pričakoval, skrajšala je smrt prehitro, ker je umrl od sušice že v 29. letu. Pokopan je bil 30. junija 1853. na Markovem pokopališči na Dunaji. Na njegovem nagrobnem spomeniku so bile udolbene te besede njegovega „Slovo jemajočega dijaka“: „Mlogo teo, mlogo započeo, čas umrli njega je pomeo.“

Branko Radičević je izrekel željo, da bi rad bil pokopan v svoji domovini v Slavoniji, v Stražilovu pri Karlovcih, kjer je preživel najlepše dni svojega kratkega življenja, ali še le trideset let po njegovi smrti so prenesli rojaki njegove ostanke z Dunaja v domovino. Leta 1877. je predložil gospod Štefan V. Popović, da bi se prenesli o petindvajsetletnici njegove smrti. V ta namen se je osnoval v Karlovcih odbor pod pokroviteljstvom Zmaja Jovana Jovanovića. Ali čas ni bil ugoden temu podjetju. Še le iz udov „Zore“, srbskega dijaškega društva na Dunaji, sestavljen odbor je mogel izvesti domoljubno misel svojih rojakov na veliko radost srbskega naroda, kateri je z velikim spoštovanjem in častjo slavil dne 22. julija 1883. v Karlovcih spomin Branka Radičevića. Iz vseh krajev Srbije in iz ostalih slovanskih pokrajin se je zbralo ta dan tukaj mnogo deputacij, katere so se udeležile te narodne slavnosti kot poveličevanja spomina Branka Radičevića. Z ozirom na to, da slavljeneč, čegar spomin je slavil ves narod, ni bil niti podložnik niti rojen v srbski kraljevini, ampak v avstroogrski državi, moramo se vprašati, kakšen je uzrok velikim simpatijam, katere vežejo rojake obeh različnih držav?

Omeniti moramo, da so tri južna plemena velikega slovanskega debla, znana nam po imenu Jugoslovani, Slovenci, Srbohrvati in Bolgari. Srbskohrvaškega naroda, katerega ud je naš pesnik Branko, je okoli 8 1/2 milijona. Jezik tega naroda, Hrvatov in Srbov, je v bistvu

jeden in isti jezik. Malo da ne jedini razloček je v veri in pismu; Srbi na vzhodu so z večine pravoslavni in pišejo s cirilico, a Hrvati na zahodu so ponajveč rimokatoliki in rabijo latinico.

Od teh 8 1/2 milijona Srbohrvatov prebiva jih 3 milijone v turškem cesarstvu (to je v Bosni in Hercegovini, Stari Srbiji in Macedoniji), kakih 3 1/2 milijona jih stanuje v Avstriji, a okoli dva milijona jih je v kraljevini Srbiji in v kneževini Črni Gori. Pokrajine avstrijske, v katerih stanujejo Srbi, so Slavonija, temšvarski Banat, južno Ogrsko, Hrvaško, južna Istra in Dalmacija.

Duvalizem je razpolovil avstrijsko cesarstvo; v jedni polovici so Nemci, v drugi Madžarji, a v obeh so mnogoštevilni narodi slovanski podložni jednemu in drugemu oblastujočemu življu, in sicer v jedni polovici jim vladajo Nemci z Dunaja, a v drugi Ogrji iz Pešte. Resnica je, da so Hrvati dobili od Avstrije, neko samoupravo, in zopet ta okolnost, da so rimokatoliki, pridobila jim je več veljave in svoboščin, nego njihovim pravoslavnim srbskim rojakom v Slavoniji in sosednih pokrajinah južnoogrskih. Ali tudi Hrvati, kakor Srbi v Avstriji, morajo čutiti razliko med svojim lastnim podrejenim položajem in med položajem svojih bratov in rojakov v sosednih neodvisnih državah na drugi strani Save, v Srbiji in Črni Gori. Dasi loči umetna politična meja avstrijske Srbe od njihovih svobodnih bratov, vendar jih ne more ovirati, da bi pretrgali krvno vez in staro zgodovinsko pobratimstvo, ki je med njima. To so bile pokrajine, katere je seznanil Radičević z vsem Srbstvom in katere pokrajine bodo do-

segle politično združenje vseh udov naroda, kateri je še pod tujo vlado, to je združenje teh 6 1/2 milijona Srbov z ostalima 2 milijonoma v svobodnih državah, katerima so glavni mesti Beli Grad in Cetinje. Za sedaj je naravno izvedbo združenja srbskega naroda preprečilo poniževalno turško gospostvo in raznarodna vlada avstrijska.

Samo Madžarjem in habsburški dinastiji bode v največjo korist, ako oba pozabita na razliko, katera je med njima in Slovani. Združenje med bodočimi in zakonitimi vladarji podunavskih in balkanskih pokrajin bi bilo čisto na pravem mestu. Ako bi vsi ti narodi dosegli svoja prava, to bi Rumunija, povečana z ostalimi po drugih deželah prebivajočimi Rumuni, Srbija in Črna Gora z vsemi tujemu gospostvu podložnimi Srbi in Bolgarska, razširjena s pokrajinami na jugu Balkana, morebiti združena s Slovenci in Hrvati v jedno jugoslovansko konfederacijo, to bi tedaj vsi ti narodi ustvarili mogočno državo. Mirno združenje Madžarjev, Rumunov, Jugoslovancev in Grkov (z Arbanasi), podobno švicarski zavezni državi, bil bi najjačji jez proti Nemštvu, kateri sili v te pokrajine.

V tem trenutku bi pokazala avstrijska vlada najmodrejšo politiko, ako bi vsem ostalim narodom dala samoupravo, kakor jo je dala Madžarjem in Nemcem. Potem še le bode izginil nesporazum in protivje in bode pot naznačen boljšemu in mirnemu razvijanju novega političnega državnega sistema, kateri je tako važen za obstoj avstrijske države.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(Oklic odbora za gledališki vlak o zlato Prago.) Dogovorivši se z ravnateljstvi železnic, odločil se je odbor za gledališki vlak za progo po Gorenjskem, Koroškem in Gorenjem Štajarskem čez Amstetten-Dunaj-Brno v Prago. Ta poseben vlak krene iz Ljubljane okoli 25. avgusta t. l. in v tem vlaku se bodo vozili vsi udeleženci skupaj. Omenjeno železnično črto je odbor zato izbral, ker se bode gotovo mnogo udeležencev na povratku rado ustavilo na Dunaji. Iz Prage nazaj ne pojde poseben vlak, ampak vsakdo se lahko vozi sam z vsakim vlakom v teku 14 dni, kajti za toliko časa veljajo železniški listi.

Cena za II. razred je do Prage in nazaj 29 glđ. 30 kr, za III. razred pa 19 glđ. 60 kr. Denar in sicer ves znesek za osebo naj se pošilja odboru v Ljubljano do 10. avgusta t. l. Konečno še opozarjamo, da bodedemo program vožnje in slavnostnih dni v Pragi skoro naznanili in na željo razpošiljali.

V Ljubljani, 19. julija 1884.

Za odbor:

Ivan Murnik,
predsednik.

Anton Trstenjak,
tajnik.

(Zakrament svete birme) je prejelo v Ljubljani v nedeljo dne 20. julija t. l. 1115 birmancev.

(Štiridesetletnico mašništva) bode praznoval 28. t. m. naš uzorni rodoljub in prezaslužni pisatelj gospod Davorin Trstenjak, ki je sedaj župnik v Starem Trgu pri Slovenjem Gradci. Iz spoštovanja in zahvalnosti, ki mu jo je dolžan ves narod, bode se ta dan vsak spo-

minal za blagor Slovencev gorečega moža, ki je še zdaj v 67. letu svoje dobe neutruden delavec na našem književnem polju. Zato tudi mi ta dan veselo pozdravljamo želeč mu, da bi nam ga Bog ohranil še dolgo let na čast in slavo našega naroda!

(Najvišje sodišče) je zavrglo rekurz, pisan v slovenščini z ozirom na §. 13. sod. reda. Naš poslanec g. Raič bode predlagal v prihodnjem državnem zboru interpelacijo do pravnega popečitelja, kaj misli ukreniti, da naš jezik zadobi tudi pri najvišjem sodišči veljavo, ki mu gre po naravnem in postavnem zakonu.

(G. Raič) kandiduje v ptujskem okraji v deželni zbor štajarski, kar je že „Slov. političnemu društvu“ v Mariboru naznanil. 10. avgusta skliče volilni shod v Slatini oziroma pri sv. Križi pri Rogatci.

(Gg. Peter Laharnar, Karel Štrekelj in Eduvard Volčič) so bili na dunajskem vseučilišči promovovani za doktorje. Čestitamo iz srca!

(f. Alojzij Lenček,) iskren domoljub, bivši deželni in državni poslanec, je umrl v nedeljo na Blanci pri Sevnici. Pokojnik je bil prvoboritelj v svojim okraji in ima za probujenje našega naroda veliko zaslug.

(Jurjev koledar za leto 1885.) bode izdalo uredništvo „Jurja s pušo“. Ta koledar bode obsejal do 200 strani v osmerki. Vsebina mu bode: koledar, humoreske z ilustracijami, šaljivo berilo in zadaj inzerati, kateri se bodo računali po niski ceni za celo ali pol strani. Izšel bode prve dni decembra t. l. Cena mu bode samo 50 kr.

(*Zadnji součenec Preširnov*.) dvorni in sodni odvetnik dr. Jakob Traven (Traun), je umrl dne 11. t. m. v Celovci. Traven je bil Preširnu dober znanec v Ljubljani in na Dunaji. Bil je iz Ljubljane doma; znal je slovenski. Pokojnik je pravil, da opisovanja, kar jih imamo o osebi Preširnovi, niso vsa resnična.

(*Okrajni šolski nadzornik g. Ambrožič*) je v neki slovenski šoli na Štajarskem prepovedal učitelju moliti z otroki v materinem, t. j. slovenskem jeziku. G. nadzornik se je gotovo zmotil v pedagogijskih nazorih.

(*Oseško tamburaško društvo*) je v ponedeljek in torek igralo v čitalnični restavraciji. Vse točke programa je uglasbil za tamburico g. Sladaček, kateri je učitelj temu društvu.

(*Ljubljanski „Sokol“ in Ljubljanski List.*) V torek je mestni odbornik g. dr. V. Zarnik interpeloval ljubljanskega župana v seji mestnega zbora, ali mu je kaj znano o „izgredih“, ki so se baje godili pred kazinskim vrtom dne 13. julija t. l., ko se je „Sokol“ vračal s slavnosti v Vodmatu, ali pa, če so vsa poročila o teh izgredih izmišljena, kaj misli storiti župan, da se preklicajo po Ljublj. Listu in po nemških časopisih priobčena poročila o izgredih ljubljanskega „Sokola“.

Našim bralcem je tako znano, kako neopravičeno je napadel Ljubljanski List naše društvo „Sokol“, očita joč mu, da je prouzročil škandal pred kazinskim vrtom dne 13. julija, ko je filharmonično društvo imelo koncert. G. župan kot načelnik redarstvenikov je o tej stvari odgovoril na interpelacijo, da se mu je poročalo, da je množica, katera je spremljala „Sokola“ in mimo katere je ta korakal, klicala glasno „Živio“ in „Slava“. Še le drug dan je zvedel g. župan iz dunajskih listov o nekakšnih škandalih in zato je poklical k sebi magistratnega poročevalca g. Perono ter ga vprašal, zakaj mu ni nič poročal o tem, da so se vršile provokacije pred kazinskim vrtom. Gospod poročevalec, ki je bil sam navzočen pri kazinskem vrtu, je odgovoril županu, da niti on, niti pri kazinskem vrtu nastavljeni redarstveniki niso slišali nobenih očitanj od „Sokola“ ali od spremljajočega občinstva proti zbranemu občinstvu v kazinskem vrtu, ali sploh kaj razen „Živio“ in „Slava“.

Zdaj se vrši preiskava in se sploh zatrjuje, da ne bode ničesar našla, kar bi bilo proti izjavi mestnega redarstvenega poročevalca, zato je dejal tudi g. župan, da

je treba počakati, da višja oblast preišče vso stvar, potem se bodo neosnovana poročila o tej zadevi že preklicala.

Iz Gorice, 22. julija. [Izviren dopis.] Zadnjič sem vam obljubil, da vam bodem poročal o gospodih, kateri nočejo videti in vediti, da je naš narod, osobito na Goriškem, razžaljen in neizrečeno razburjen, toda za danes sem primoran to opustiti, ker bi s tem naši stvari škodil in ni še vse jasno, kar bo moralo in mora priti na dan. Naši poslanci so se vendar toliko ohrabрили, da so poslali deputacijo iz gg. dra. Josipa viteza Tonklija, dra. Ivančiča in vodje Povšeta, h glavarju baronu Rechbachu. Tej deputaciji je g. baron opravičeval svoje postopanje s pretilnimi pismi, z razburjenostjo meščanov s tem, da je bilo v dveh krčmah za druhal, ki bi imela nered delati, vino plačano itd. Tudi bombe morajo pomagati nekaterim gospodom iz zadrege; vendar pa ni še dognano, katere vrste „bombe“.

To je vse, kar se je v tej zadevi zgodilo do sedaj. Na podstavi tega se sedaj čas trati z malenkostnimi prepiri; jedni pravijo, da je postopanje glavarjevo pravilno in da je odbor, oziroma g. vodja Povše zakrivil, da se ni slovesnost vršila; drugi zopet trde nasprotno, do nimamo vodstva in pravih zastopnikov ter so uverjeni, da odbor ni mogel drugače postopati, ako je hotel narodovo čast braniti. Da bi bila zmešnjava še večja, objavil je „Corriere“ neko izjavo milostljivega nadvladike dra. Zorna, kateri se je baje proti nekemu Italijanu, tožecemu o agitaciji duhovščine naše, jako nepovoljno izrazil o duhovščini. Še ni dobro „Soča“ one vesti preklicala, že uznemirja dopis iz Gorice v dunajski „N. Fr. Presse“ duhove, ki trdi, da je g. knezonadvladika celo izdal pastirski list (menda misli dopisnik le kako okrožnico), ki svari našo uzorno duhovščino zoper šeuvanje itd. Je li kaj resnice na tem ali ne, ni nam znano, najbrže je izrazil dopisnik dunajskega lista le svojo željo in željo nekih višjih oseb.

Dasi so ti malenkostni prepiri žalostni, posebno v času, ko bi se mogli vsi združiti in predrznega protivnika zavriniti, ne prouzročujejo nam posebnih skrbi. Politična zrelost našega ljudstva, ki se je v tej zadevi pokazala v najlepšem svitu, nam je tolažilo in porok, da zmagamo. To ljudstvo zmatra vso zadevo kot svojo, ono je sprejelo v svoje roke celo stvar in jo bode rešilo. Ono preide na dnevni red čez poslance, kolovodje in pastirske liste, ko bi se eventualno taki v tej zadevi res izdali.

Ostali slovanski svet.

(*Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild.*) Kakor poroča „Agrar Zeitung“, izvoljen je za urednika hrvaškemu delu znani poslanec Josip Miškatić.

(*Avstroogrška banka.*) Kako ta banka ne pozna ravnopravnosti, vidi se iz tega, da namešča samo nemške uradnike. Tako ima na pr. Ogrsko samo jednega podružničnega predstojnika, kateri zna razven nemškega še madžarski; na Češkem ni nobenega predstojnika, ki bi bil zmožen češčine v pismu in govoru; na Poljskem je samo jeden, ki še zna poljski, a na Hrvaškem ni nobenega, kateri bi znal hrvaški. In ravno predstojniki, ki občujejo s strankami, morali bi znati razen nemškega še ostale jezike, da bi se mogli pogovoriti z vsakim, ki ne zna nemški. A ravno vsled tega imajo največ škode nemški narodi, ker se banka v svojih poslih obrača samo k nemškim uradnikom, ki jim — kar se je že zgojilo — dostikrat napačno poročajo o strankah nemške narodnosti.

(*Češka umetnica v Ameriki.*) Amerikanski listi so polni poročil o slikarici gospodičini Mariji Koupalovi, katera se je nedavno vrnila v svojo domovino — v Či-

kago — iz Pariza, kjer je popolnjevala umetniško svojo omiko in razstavila v letošnjem salonu tudi sliko, katera je vse nenavadno zanimala. Mlado, komaj dvajset let staro umetnico, podpiral je vsestranski slavni češki slikar Václav Brožík. Ona je hči ubozega delavca, ki se je po mnogih v evropski svoji domovini prestanih britkostih, preselil v Ameriko. Že v desetem letu svoje dobe je vzbujala pri učiteljih veliko pozornost zaradi nenavadne nardarjenosti za risanje in na njihovo prizadevanje je prišla v slikarsko šolo čikagsko in novojorsko. — Dasi mlado umetnico v Ameriki jako časte in spoštujejo in dasi je gotovo, da bi si v združenih državah severne Amerike mogla pridobiti slavno ime in imenje, vendar pa jej to ni skalilo njenega rodoljubja. Sklenila je namreč kar najpreje mogoče preseliti se v Prago in tu v središči svojega ljubljenega naroda delati za oslavo njegovo.

(*Geši i gaski*) (gosi in goske) imenuje se nova šaloigra v petih dejanjih od Mihajla Bačuckega. Prve dni t. m. se je igrala prvič na velikem gledališču varšavskem in sicer s popolnim uspehom. Kritika hvali ta novi plod pisateljevega talenta izredno. — Snov šaloigri je

tako imenovano „žensko vprašanje“, katero je med nežnimi Poljaki sedaj na dnevnem redu.

(*Slovstvo lužičkih Srbov*) je obogatil v poslednjih dneh pesnik Jakob Cisziński (pravo njegovo ime je Jakob Bart), izdaviš „Knjigo sonetov“, katero je posvetil narodnemu voditelju Mihajlu Kórniku v Budišinu. Mladi pesnik je dokazal s to knjigo, da mu srce gorko

bije za ubogi, zatirani svoj narod. Veje pa iz nje tudi pravi slovanski duh, kar je čisto naravno, ker se razvijal razvoj njegovega talenta in na smer njegove poezije vplivala po lastnem njegovem priznanju največ češki pesnik Jaroslav Vrchlický in prvak poljskih pesnikov Adam Mickiewicz.

Razne novice.

(*Kratek ali dober odgovor.*) Neki lekarnar je ponudil mladeniču službo v svoji lekarni in mu je pisal: „Plača 150 dolarjev na leto, hrana zastoj, stanovanje v petem nadstropju.“ Mladenič mu je nato brzojavil: „Hvala; stanovanje previsoko, a plača preniska.“

(*Ljubosumen lord.*) Neki lord se zaljubi v mlado udovo, katera se mu je posebno takrat videla lepa, kader se je smejala kažoč, svoje lepe bele zobe. Mlada udova pa se je vsakemu rada tako smejala in zato je postal lord ljubosumen. — Nekeka pomladanskega jutra, ko je obiskal svojo nevesto, vprašala ga je ta, kaj naj bi storila, da bi ga prepričala o svoji ljubezni. „Zahtevajte od mene,“ dejala je, „kar koli hočete, in jaz bodem to storila.“ — Lord se malo zamisli, potem pa pravi: „Samo jeden zob si dajte iztrgati, da se ne bodo več mogli drugi ljudje čuditi vašim belim zobem.“ Udova se obrne, pokliče slugo in na mah pride črno oblečen gospod, bil je zdravnik, in ga odvede v svojo sobo. Za nekaj časa se zasliši stokanje in zdaj pride udova, prinese lordu še krvavi zob. Ta ga z veseljem sprejme, lepo spravi, da ga obrobiti z briljanti in ga je potem nosil ves čas kot medaljon na svoji verižici. O tem zobu se je govorilo v vseh angleških salonih veliko. Po tem dogodku je postala udova žalostna, obešala je glavo, ni se več smejala, kakor prejšnje čase, in lordu ni bila več po godu. Zdaj še le je spoznal, da je ravno njeno smejanje bilo, kar se je njemu tako lepo videlo in zdaj, ko ni bilo več tega smejanja, umirala je tudi ljubezen v njegovem srci. Mine nekaj časa. — Nekega dne stopi zopet lord pred svojo

nevesto rekši, da bi jo samo nekaj rad prosil. „Prosil bi vas,“ rekel je, „da si daste nov zob narediti.“ — „Aha,“ odgovori ona, „takšni ste možki in mu je očitala, kako je mogel od nje kaj takšnega zahtevati in se na ves glas zasmije ter pokaže vso lepo vrsto belih zob in je bila zopet tista, kakor prej.“ In lord se je čudil, ko je videl vse zobe in prejšnje prijazno smehljanje. Nato ona otide v postransko sobo, privede svojega malega psa, odpre mu usta in pove lordu, da je ta pes bil žrtev njegove samovolje. Dala je psu zob iztrgati in ga namesto svojega podarila lordu. — Govorilo se je veliko, da iz te moke ne bode nikdar kruha in vender je bila nedavno poroka.

(*Čudna oporoka in poroka.*) V Varšavi je podedovala deklica veliko imenje, ali v oporoki je bil pogoj, da dobi deklica imenje, kadar bode že omožena in je bil celo naznačen čas, do kedaj se mora omožiti. Sorodniki so ji koj privedli mladeniča, za katerega pa dekle ni veliko maralo in se ni hotelo z njim poročiti. Čas poroke se je bližal. Mlada gospica ide v cerkev, stopi k osemdesetletnemu starcu, ki je beračil pred cerkvijo in ga prosi, naj se da z njo poročiti za 300 rubljev in za novo obleko, toda s tem pogojem, da jo koj po poroki zapusti. Berač je bil s ponudbo zadovoljen. Nekdaj pozno v noč je bila poroka, pri kateri je bilo mnogo beračev navzočih. Po poroki pa sta se odpeljala vsak na drugo stran. Tako je dobila deklica dedščino in je že zapustila Varšavo. kjer ni več videti ne nje, ne njenega moža, ki mu sedaj gotovo ni več potreba beračiti.

Politični razgled.

Hrveška vseučilišna mladina je sklenila v nekem zboru, ki ga je imela za to, izreči Miškatoviču svoje popolno nezaupanje in preziranje. Ta oklic, ki je namenjen narodu, da ta zve, kako misli mladina, slove tako le: „Mi, tvoji zahvalni sinovi, preklinjamo ime in spomin na Judaša Josipa Miškatoviča in njega tovarišev; mi, tvoji sinovi, hrepenimo po maščevanju in po tistem dnevu, ko bode izdajalca zadela zaslužena kazen.“ Akademski senat je preiskaval stvar in ker vlada ni bila zadovoljna z uspehom preiskave, posebno pa ne s strogostjo senata, zahteva od njega, naj ji sedaj preskrbi pozitivne rezultate. Vlada je v ta namen prepovedala izpite na obeh fakultetih, zarad česar je rektor odstopil.

V tirolskem deželnem zboru so predložili liberalni Lahi delitev Tirolskega. Po tem predlogu, ki pa ni nov, imel bi se laški del dežele ločiti od nemških prebivalcev. Lahi bi dobili za se okrajni zastop, kateri bi se imel baviti z vsemi občinskimi zadevami. Število poslancev bi

se določilo po članu XIX. drž. zak. od 5. marca 1862. Temu zastopu bi bil predsednik (presidente circolare), ki ga mora potrditi cesar. Okrajnega zastopa odbor pa bi imel isto kompetencijo, kakor deželni odbor. — Prejšnje čase je Herbst obljubil, da se bode potegnil za delitev Tirolskega, kar se pa ni izvelo in tudi zdaj ni upanja za take nepotrebne pokušnje. — Nemci in Lahi bi si radi pač povsod razdelili gospostvo. Naši Nemci bi radi dali Galiciji samoupravo, Dalmacijo bi radi priklenili k trojedni kraljevini samo zato, da bi se skrčilo število slovanskih poslancev v državnem zboru dunajskem in da bi se tako oni zopet polastili oblasti. V deželnem zboru so Lahi v manjšini, in zato bi se radi oddelili, da bi postali sami svoji gospodarji.

Popravek.

V zadnji številki, str. 234., z leva v prvi vrsti, se je urinila neljuba tiskarska pomota, ker mora stati, da pričakujejo kolero v strahu in „trepetu“, a ne v strahu in „prepetu“.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravništvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.